

İstanbul Bilgi Üniversitesi

DENİZ HUKUKU
ARAŞTIRMA MERKEZİ

Sözleşmenin Kurulması / Konişmento

DR. ÖĞRETİM GÖREVLİSİ CÜNEYT SÜZEL

İSTANBUL BILGI ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ /

DENİZ HUKUKU ARAŞTIRMA MERKEZİ MÜDÜRÜ

Navlun Sözleşmesi

- ▶ **A) Navlun sözleşmesinin türleri**
- ▶ **MADDE 1138-** (1) Taşıyan, navlun karşılığında;
 - ▶ a) Yolculuk charteri sözleşmesinde eşyayı, geminin tamamını veya bir kısmını ya da belli bir yerini taşıtana tahsis ederek;
 - ▶ b) Kirkambar sözleşmesinde ayırt edilmiş eşyayı,
- ▶ denizde taşımayı üstlenir.
- ▶ (2) Bu Bölümdeki hükümler posta idaresinin denizde eşya taşımalarına uygulanmaz.

DEV GEMİ, ÇANAKKALE BOĞAZI'NI KAPATTI

Navlun Sözleşmesinde Kişiler

- ▶ Taşıyan, navlun karşılığında...taşıtana tahsis ederek; [m. 1138]
- ▶ Navlunun borçlusu taşıtandır. [m. 1200]
- ▶ Taşımanın gerçekleştirilmesi, kısmen veya tamamen bir fiilî taşıyana bırakıldığı takdirde... [m. 1191 f. 1]
- ▶ Fiilî taşıyan, taşıyandan farklı bir kişi olup, bir geminin maliki, kiracısı veya işleteni olarak, taşımanın tamamını veya bir kısmını fiilen gerçekleştiren kişidir. [m. 1248 f. 2]
- ▶ taşıyan, ... yükletenin istediği kadar nüshada “yükleme konişmentosu” düzenlemekle yükümlüdür. [m. 1228 f. 2]
- ▶ Gönderilen, eşyanın teslimini istediği andan itibaren... [m. 1204 f.1]

Navlun Sözleşmesi

Tarafları

TAŞIYAN	TAŞITAN
→ Eşya taşımayı üstlenen kişidir. → Donatan veya gemi işletme müteahhidi ya da taşıma taahhüdünde bulunan herhangi bir diğer kişi olabilir.	→ Taşıtanın yükün maliki olması şart değildir. → Herhangi bir kişi başkasının malının taşınması için taşıyanla sözleşme yapabilir.

Navlun Sözleşmesi İlgili Kişiler

YÜKLETEN	GÖNDERİLEN
→ Yükleten navlun sözleşmesine dayanarak taşınacak eşyayı gemiye getiren veya taşıyana teslim eden kişidir. → Yükleten ve taşıtan her zaman aynı kişi değildir. → Farklı kişiler söz konusu ise, yükleten taşıyana karşı taşıtanın temsilcisi konumunda olur.	→ Varma limanında eşyayı teslim alma yetkisine sahip kişiye gönderilen denir. → Yüğü teslim alma hakkı konişmentoya, konişmento düzenlenmemişse navlun sözleşmesine dayanır. → Gönderilen taşıtan [??? satış] ile aynı kişi olabileceği gibi, başka bir kişi de [??? satış] olabilir.

Navlun Sözleşmesi

CIF (SİF) Satış

CIF 10.000 USD
Kaydı

COST
(Semen)

INSURANCE
(Sigorta Primi)

FREIGHT
(Navlun)

Navlun Sözleşmesi

CIF (SİF) Satış

- ▶ Navlun sözleşmesini kurma borcu satıcıdadır
- ▶ Sigorta sözleşmesini kurma borcu satıcıdadır
- ▶ Hasar / yarar: "CIF" satılan malların yükleme limanında gemiye yüklendiği anda hasar ve yarar alıcıya geçer.

Navlun Sözleşmesi

FOB Satış

- ▶ Navlun sözleşmesini alıcı kurar
- ▶ Satıcının sigorta sözleşmesi kurma borcu yoktur.
- ▶ Hasar/yarar: "Fob" satışta hasar ve yarar yükleme limanında gemide alıcıya geçer.

Navlun Sözleşmesi

CIF (SİF) Satış

SATICI -----S/S (CIF)----- ALICI

SATICI	ALICI
→ TAŞITAN	→ GÖNDERİLEN
→ YÜKLETEN	

Navlun Sözleşmesi

FOB Satış

SATICI -----S/S (FOB)----- ALICI

SATICI	ALICI
→ YÜKLETEN	→ TAŞITAN → GÖNDERİLEN

Denizde Taşıma Senetleri

- ▶ 2011 tarihli TTK m. 1228 ilâ 1242
- ▶ A- Konişmento → m. 1228 ilâ 1241
- ▶ B- Diğer denizde taşıma senetleri m. 1242

Konişmento / Diğer Denizde Taşıma Senetleri

2/10

Konişmento [m. 1228-1241]	Diğer Denizde Taşıma Senetleri [m. 1242]
Konişmento, [1] bir taşıma sözleşmesinin yapıldığını ispatlayan, [2] eşyanın taşıyan tarafından teslim alındığını veya gemiye yüklendiğini gösteren ve [3] taşıyanın eşyayı, <i>ancak onun ibrazı karşılığında teslimle yükümlü olduğu senettir.</i>	Taşıyanın taşınacak eşyayı <i>teslim aldığı</i> göstermek üzere düzenlediği <i>konişmentodan başka her tür senet</i>
Mehaz: Hamburg Kuralları m. 1 f. 7 c. 1	
m. 1228 f. 3 = nama , emre ve hamile yazılı düzenlenebilir	<i>non-negotiable</i>
HK m. 1 f. 7 c. 2 = belirli kişinin emrine, emre yahut hamile düzenlenmişse = senedin iadesi karşılığı teslim taahhüdü	Gönderilen = consignee hanesinde (<i>negotiable only if consigned "to order", "to order of" a named person or to order of bearer</i>)
<i>Straight Bill of Lading</i>	<i>Seaway Bill</i>

Konışmento

16

- ▶ B/L ve Deniz Yük Senedi Örnekleri

Konişmento

- ▶ Düzenlenmesi:
- ▶ 1228 f. 2 c. 2 → Taşıyan...yükletenin istediği kadar nüshada “yükleme konişmentosu” düzenlemekle yükümlüdür.
- ▶ Kim düzenler? Taşıyan [kaptan / acentesi m. 1228 f. 2 c. 3]
- ▶ Kimin talebi üzerine? Yükleten
- ▶ Zorunluluk? Yükletenin istemi üzerine taşıyan düzenlemek zorundadır.
- ▶ Kaç nüsha? Yükletenin istediği kadar.

Konişmento – Türleri

Tesellüm Konişmentosu	Yükleme Konişmentosu
2011 tarihli TTK m. 1228 f. 2 c. 1 = taşınmak üzere teslim alınan fakat henüz gemiye yükletilmemiş olan eşya için “tesellüm konişmentosu” düzenlenebilir.	2011 tarihli TTK m. 1228 f. 2 c. 2 ve 3 Eşya gemiye alınır alınmaz taşıyan, onun teslim alındığı sırada verilmiş olan geçici makbuz veya tesellüm konişmentosunun geri verilmesi karşılığında yükletenin istediği kadar nüshada “yükleme konişmentosu” düzenlemekle yükümlüdür. Tesellüm konişmentosuna eşyanın ne zaman ve hangi gemiye yüklenmiş olduğuna dair şerh verildiği takdirde bu konişmento “yükleme konişmentosu” hükmündedir.

Konişmento – Düzenlenme Şekli

- ▶ **Şekli?** Kıymetli evrak / Denizde taşıma senedi / Yazılı düzenlenmeli
- ▶ Y-TTK m. 1228 f. 3 c. 1 → Konişmento, **nama**, **emre** ve **hamile** yazılı olarak düzenlenebilir.
- ▶ Aksi kararlaştırılmadıkça yükletenin istemi üzerine konişmento **gönderilenin emrine** veya **sadece emre** olarak düzenlenir [m. 1228 f. 3 c. 2].
- ▶ Sadece emre kaydı varsa? Yükletenin emrine demektir [m. 1228 f. 3 c. 3]. .

Konişmento – İçeriği

- ▶ 1) Konişmento, aşağıdaki kayıtları içerir:
 - ▶ a) Yükletenin beyanına uygun olarak gemiye yüklenen veya yüklenmek üzere teslim alınan eşyanın genel olarak cinsini, tanınması için zorunlu olan işaretlerini, gerektiğinde tehlikeli eşya niteliğinde olup olmadığı hakkında açık bir bilgiyi, koli veya parça sayısı ile ağırlığını veya başka suretle ifade edilen miktarını.
 - ▶ b) Eşyanın haricen belli olan hâl ve durumunu.
 - ▶ c) Taşıyanın adı ve soyadını veya ticaret unvanını ve işletme merkezini.
 - ▶ d) Kaptanın adı ve soyadını.
 - ▶ e) Geminin adını ve tabiiyetini.
 - ▶ f) Yükletenin adı ve soyadını veya ticaret unvanını.
 - ▶ g) Yükleten tarafından bildirilmişse, gönderilenin adı ve soyadını veya ticaret unvanını.

Konişmento – İçeriği

- ▶ h) Navlun sözleşmesine göre yükleme limanını ve taşıyanın eşyayı yükleme limanında teslim aldığı tarihi.
- ▶ i) Navlun sözleşmesine göre boşaltma limanını veya buna ilişkin talimat alınacak yeri.
- ▶ j) Konişmentonun düzenlendiği yer ve tarihi.
- ▶ k) Taşıyan veya onu temsilen hareket eden kişinin imzasını.
- ▶ l) Navlunun gönderilen tarafından ödeneceğine dair kayıtları, ödenecekse bunun miktarını.
- ▶ m) Navlun sözleşmesinde açıkça kararlaştırılmışsa, eşyanın boşaltma limanında teslim olunacağı tarih ve süreyi.
- ▶ n) Sorumluluk sınırlarını genişleten her şartı.
- ▶ o) Taraflarca uygun görülen diğer kayıtları.

Konişmento – Hükümleri

1. Kıymetli evrak olma niteliği	2. İspat işlevi
a) Eşyanın yetkili konişmento hamiline teslimi	a) Hukuki ilişkiyi ispat
b) Konişmentonun eşyayı temsili	b) Taşıyanı ispat
	c) Eşyanın genel olarak cinsini, işaretlerini, koli veya parça adedini, ağırlık ve miktarını ispat
	d) Navlunu ispat

Konişmento – Kıymetli Evrak Niteliği

- ▶ 1. Kıymetli evrak olma niteliği
- ▶ a) Eşyanın yetkili konişmento hamiline teslimi
- ▶ aa) Genel olarak
- ▶ **MADDE 1230-** (1) Konişmentonun meşru hamili, eşyayı teslim almaya yetkilidir.
- ▶ Birden çok nüsha düzenlenmişse?

Konişmento – Kıymetli Evrak Niteliği

- ▶ Kural: İlk başvurana teslim
- ▶ Hepsi aynı anda başvurmuşsa?
- ▶ **bb) Birden çok konişmento hamilinin başvurusu**
- ▶ **MADDE 1231-** (1) Konişmentonun birden çok meşru hamili aynı zamanda başvurursa kaptan, hepsinin istemini reddederek eşyayı umumi ambara veya başka güvenli bir yere tevdi etmek ve bu şekilde hareket etmesinin sebeplerini de göstererek bunu anılan konişmento hamillerine bildirmek zorundadır.

Konişmento – Hukuki İlişkiyi İspat

- ▶ İspat işlevi :
- ▶ Taşıyan ile taşıtan arasındaki ilişki?
- ▶ Taşıyan ile taşıtan arasındaki hukuki ilişkiler navlun sözleşmesinin hükümlerine bağlı kalır.(m. 1237 f. 2)
- ▶ Taşıyan ile gönderilen arasındaki ilişki?
- ▶ Taşıyan ile konişmento hamili arasındaki hukuki ilişkilerde konişmento esas alınır. (m. 1237 f. 1)

Konişmento - Navlun Sözleşmesine Gönderme

- ▶ Konişmentodan navlun sözleşmesine atıf varsa, navlun sözleşmesindeki kayıtlar gönderilene karşı geçerli mi?
- ▶ Konişmentoda, yolculuk charteri sözleşmesine gönderme varsa, konişmento devredilirken charter partinin bir suretinin de yeni hamile ibraz edilmesi gerekir. Bu takdirde charter partide yer alan hükümler, nitelikleri elverdiği ölçüde konişmento hamiline karşı da ileri sürülebilir. [1237 f. 3]

TTK [1956] m. 1099	TTK [2011] m. 1238
(c. 1) <i>Kaptan veya donatanın diğer bir temsilcisi tarafından tanzim olunan bir konişmentoda <u>taşıyanın adı gösterilmemiş olursa donatan, taşıyan sayılır.</u></i> (c. 2) Taşıyanın adı yanlış bildirilmiş ise beyanın doğru olmamasından doğacak zarardan gönderilene karşı donatan mesuldür	f. 2 = Konişmentoda taşıyanın adı ve soyadı veya ticaret unvanı ile işletme merkezinin gösterilmemiş olduğu veya açıkça anlaşılmadığı hâllerde, donatan, taşıyan sayılır; <u>meğerki, konişmento hamilinin açık istemi üzerine, donatan taşıyanın adı ve soyadını veya ticaret unvanı ile işletme merkezini bildirerek bunu belgelendirmiş olsun</u> f. 3 = temsilci [kaptan/acente] donatanla birlikte TY sayılır f. 4 = Hak Düşürücü Süre / doğru bildirime kadar başlamaz

Eşyanın cinsini, işaretlerini, koli veya parça adedini, ağırlık ve miktarını ispat

4/10

TTK [1956] m. 1100, m. 1110

Malların ölçü, sayı veya tartısı, markalarıyla
[haricen belli olan hal ve mahiyetleri] (...)
yükletenin talebi üzerine, (...)bildirmiş olduğu
gibi gösterilir.

Yükletenin beyanlarının doğruluğunu kontrol
etmeye imkan bulunmaması veya bu
beyanların doğruluğundan yahut tamam
olmasından şüphe edilmesi halinde (f. 2) **şerh**

m. 1110 = Konışmento hususiyle taşıyanın
malları 1098 inci maddenin 8 inci bendinde
ve 1114 üncü maddede yazılı olduğu gibi
teslim aldığına dair **karine teşkil eder.**

TTK [2011] m. 1229, 1239

m. 1229 =

Konışmento, aşağıdaki kayıtları içerir:

a) **Yükletenin beyanına uygun olarak ...**eşyanın
genel olarak cinsini, tanınması için zorunlu olan
işaretlerini, ..., koli veya parça sayısı **ile** ağırlığını veya
başka suretle ifade edilen miktarını.

[b) Eşyanın haricen belli olan hâl ve durumunu]

m. 1239 f. 2 = ...eşyayı doğru ve tam olarak
göstermediğini biliyor veya gösterdiğinden haklı
sebeplerle şüphe ediyorsa yahut bu beyanları kontrol
etmek için yeterli imkâna sahip değilse,... çekince
koymak zorundadır

m. 1239 f. 3 = (...) çekince konulan beyanlar saklı
kalmak üzere (...) **karine teşkil eder (...)** **karinenin**
aksi, konışmentoyu, içerdiği eşya tanımına
güvenerek, gönderilen de dâhil olmak üzere,
iyiniyetle devralan üçüncü kişiye karşı ispatlanamaz.

Eşyanın cinsini, işaretlerini, koli veya parça adedini, ağırlık ve miktarını ispat

5/10

- Bilindiği ve TTK.nun 1110. maddesi hükmünde de açıkca vurgulandığı üzere; taşıyanla gönderilen arasındaki hukuksal ilişkilerde konişmento kayıtları esas tutulur. Konişmento, özellikle taşıyanın, malları, 1098. maddenin 8. bendinde ve 1114. maddede yazılı olduğu gibi teslim aldığına dair karine teşkil eder. Bu karine ancak, 1110. maddede gösterilen hallerde konişmentoya yazılacak şerhlerle bertaraf edilebilir. Olayımızda, **konşimentoda anılan şekilde konulmuş bir şerh bulunmadığına göre, bu karinenin aksini kanıtlama yükümü davalıya düşer.**
- Yargıtay 11. HD, 1982/448 E., 1982/783 K., 1981/11-507 E., 1983/608 K., Yargıtay 11. HD 2013/4164 E., 2014/10667 K.

Eşyanın cinsini, işaretlerini, koli veya parça adedini, ağırlık ve miktarını ispat

6/10

- ▶ konişmentoyu, içerdiği eşya tanımına güvenerek, **gönderilen de dâhil olmak üzere**, iyiniyetle devralan üçüncü kişiye karşı ispatlanamaz?
- ▶ Lahey/Visby [m. 3 f. 4 c. 2 eklemesi]
- ▶ Hamburg Kuralları [m. 16 f. 3]
- ▶ CIF ALICI?
- ▶ FOB ALICI?
- ▶ Konişmento «emre» düzenlenmişse?
- ▶ *«in order to avoid any doubt that a consignee other than the shipper will be protected by this provision»*

Eşyanın Hâl ve Durumunu İspat

7/10

TTK [1956] m. 1100, m. 1110	TTK [2011] m. 1229, 1239
<u>Malların (...)</u> haricen belli olan hal ve mahiyetleri (...) yükletenin talebi üzerine, (...)bildirmiş olduğu gibi gösterilir.	m. 1229 = Konişmento, aşağıdaki kayıtları içerir: [b) Eşyanın haricen belli olan hâl ve durumunu
	m. 1239 f. 2 = Taşıyan, eşyanın haricen belli olan hâlini konişmentoda beyan etmeyi ihmal ederse, konişmentoda eşyanın haricen iyi hâlde olduğuna dair beyanda bulunulmuş sayılır.
	Hamburg Kuralları m. 16 f. 2
	UCP 600 m. 27
	m. 1239 f. 3 = «konişmentoda beyan edildiği gibi teslim aldığına veya yükleme konişmentosu düzenlenmiş olduğu takdirde, yüklediğine karine oluşturur. Bu karinenin aksi, konişmentoyu, içerdiği eşya tanımına güvenerek, gönderilen de dâhil olmak üzere, iyiniyetle devralan üçüncü kişiye karşı ispatlanamaz»

Garanti Mektubu Karşılığı Temiz Konişmento

- ▶ **e) Yükleten tarafından verilen garantiler**

- ▶ **MADDE 1241-**

- ▶ (2) Taşıyan veya onun bir temsilcisi tarafından konişımentonun, yükletenin konişımentoya konulmak üzere bildirdiği kayıtlara veya eşyanın haricen belli olan hâl ve niteliğine ilişkin bir çekince eklenmeksizin düzenlenmesi yüzünden taşıyanın uğrayacağı zararı yükletenin tazmin edeceğine dair her taahhüt veya anlaşma, konişımentoyu, **gönderilen de dâhil olmak üzere, iyiniyetle iktisap eden bütün üçüncü kişilere karşı geçersizdir.**
- ▶ (3) Böyle bir taahhüt veya anlaşma, taraflar arasında geçerlidir; meğerki, taşıyan veya onun bir temsilcisi, ikinci fıkrada belirtilen çekinceyi koymamak suretiyle, eşyanın konişımentodaki tanımına güvenerek hareket eden, gönderilen de dâhil, üçüncü kişileri aldatma amacı gütsün. Bu durumda, konişımentoya konulmayan çekince, yükleten tarafından konişımentoya yazılmak üzere bildirilen kayıtlara ilişkinse, taşıyan, 1145 inci madde uyarınca yükletenden tazminat isteyemez.
- ▶ (4) Üçüncü fıkrada belirtilen aldatma kastının varlığı hâlinde taşıyan, konişımentodaki kayıtlara güvenerek hareket eden, gönderilen de dâhil, üçüncü kişilere karşı, 1186 ncı maddede öngörülen sorumluluk sınırlarından yararlanmaksızın sorumludur.

- ▶ TTK m. 1200 = Navlun borçlusu taşıtan [CIF SATICI / FOB ALICI]
- ▶ TTK m. 1203 = Üçüncü kişi gönderilenin ödeme yükümlülüğünün doğması
- ▶ [a] konişmento uyarınca eşyanın tesliminin istenmesi
- ▶ +
- ▶ [b] teslimin dayandığı belgede üçüncü kişi gönderilenin navlunu ödemeye yetkili kılınması

- ▶ TTK m. 1240 = navlunun gönderilen tarafından ödeneceğine ...ilişkin bir kaydı içermeyen konişmento, gönderilenin navlun...ödemekle yükümlü olmadığına karine oluşturur. Bu karinenin aksi, (...), devralan üçüncü kişiye karşı ispatlanamaz. [HK m. 16 f. 4]
- ▶ 3 olasılık = Freight prepaid, Freight payable, B/L sessiz
- ▶ Soru: CONLINEBILL 2000 m. 10 = merchant
- ▶ Soru: Kayıt içermeyen B/L'den navlun sözleşmesine gönderme varsa: 1237 f. 3 = charter partinin bir suretinin de yeni hamile ibraz edilmesi gerekir.

Güverte Taşımaya Yönelik Anlaşmayı İspat

10/10

- ▶ TTK m. 1151 f. 3
- ▶ (c. 1) Taşıyan, eşyanın güvertede taşınması veya taşınabileceği hususunda yükleten ile anlaştığı takdirde denizde taşıma senedine bu yolda yazılı bir kaydı düşmesi gerekir.
- ▶ (c. 2) Böyle bir kaydın düşülmemesi hâlinde, güvertede taşıma hususunda bir anlaşmanın varlığını ispat yükü taşıyana aittir; şu kadar ki, taşıyan, denizde taşıma senedini iyiniyetle iktisap eden gönderilen dâhil üçüncü kişilere karşı böyle bir anlaşmayı ileri sürmek hakkına sahip değildir.
- ▶ TTK [1956] m. 1029 = Yargıtay 11 HD «...yükletenin malın başında bulunup yüklemeye nezaret ettiğini, güverteye yapılan yüklemeye itiraz etmediğini bildirdiğine göre» = zımni muvafakat
- ▶ TTK [2011] m. 1151 = FOB ALICI / CIF ALICI geçerliği ?